Runstenarna vid Tierps kyrka

Runstenar

De flesta runstenarna ristades och restes under 1000-talet. De är minnesmärken över avlidna släktingar eller andra närstående. De placerades där många kunde se dem och läsa inskriften. Hemma på ättebacken, vid tingsplatser eller vid vägar.

Var stod dessa stenar?

Var dessa stenar ursprungligen restes vet vi inte men det har säkert varit nära kyrkan.

Tröskelstenar

På 1600-talet låg de båda som tröskelstenar vid kyrkan.

U 1143 låg vid vapenhusdörren inne i kyrkan, U 1144 utanför kyrkdörren.
Vapenhuset revs 1770 och stenarna lades invid kyrkogårdsmuren.

De restes 1930 på sina nuvarnde platser.

Futharkens 16 tecken

Futharken har fått sitt namn efter de första skrivtecknen.
Den började användas på 800-talet.

Runsten U 1144

Åsmundstenen

Stenen är signerad av runmästaren Åsmund Kåresson och hans medhjälpare Härjar, de har också gemensamt signerat en runsten vid Rosersberg slott.
Åsmund var verksam under 1000-talets första hälft och är känd från drygt 40 stenar.
Stenen är rest av fem söner efter fadern. Äldste sonen har fått ett namn med samma förled som i faderns namn, denna s.k. germanska namnvariation är ganska vanlig i runinskrifterna.

Första raden: stenens runor
Andra raden: translitterering
= runan i motsvarande latinsk bokstav
Tredje raden: översättning till nusvenska

På 1600-talet tecknade Rhezelius runstenen. Detta är en renritning av den teckningen.

Börja här

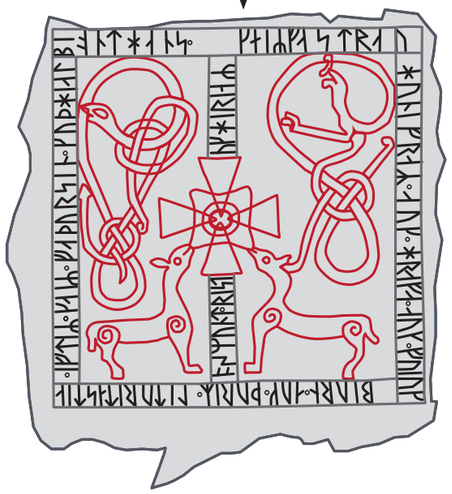

ᚴᛅᛁᛦᚠᛅᛋᛏᚱ · ᛅᚢᚴ · ᚼᚢᚾᛁᚠᚱᛅᛦ · ᛅᚢᚴ · ᚼᚱᛅᚠᚾ ᛅᚢᚴ · ᚠᚢᛚᚴᛒᛁᚢᚱᚾ · ᛅᚢᚴ · ᚦᚢᚱᛁᛦ ·

kaiRfastr auk hunifraR auk hrafn auk fulkbiurn auk þuriR
Gerfast och Hunnäv och Ravn och Folkbjörn och Tore

ᛚᛁᛏᚢ · ᚱᛁᛏᛅ · ᛋᛏᛁᚾᛅ · ᛅᚠᛏᛁᛦ · ᚴᛅᛁᛦᛅ · ᚠᛅᚦᚢᚱ · ᛋᛁᚾ ·

litu rita stino aftiR kaiRa faþur sin
läto uppresa stenarna efter Gere sin fader.

ᚴᚢᚦ · ᚼᛁᛅᛚᛒᛁ · ᛅᚾ · ᚼᚾᚾᛋ · ᛅᛋᛘᚢᚾᛏᚱ · ᚱᛁᛋᛏᛁ · ᚢᚴ · ᚼᛁᚱᛁᛅᛦ

kuþ hialbi an h(o)ns osmuntr risti uk hiriaR
Gud hjälp hans ande. Åsmund ristade och Härjar.

Runsten U 1143

Stenen är mycket trampsliten efter åren som tröskelsten och stora delar av ristningen är nu utplånade. Hela inskriften är dock känd genom flera avbildningar från 1600-talet.

Ingvar den vittfarne

Stenen är rest av två söner över Gunnvid som deltagit i Ingvar den vittfarnes expedition på 1030-talet till Särkland, som ingick i det abbasidiska kalifatet med Bagdad som huvudstad.

ᚴᛚᛁᚾᛏᚱ · ᛅᚢᚴ · ᛒᛚᛁᚴᚱ · ᚱᛁᛋᛏᚢ · ᛋᛏᛁᚾ · ᚦᛁᚾᛋᛁ ·

klintr auk blikr ristu stin þinsi
Klint och Blek reste denna sten

ᛁᚠᛏᛁᛦ · ᚴᚢᚾᚢᛁᚦ · ᚠᛅᚦᚢᚱ · ᛋᛁᚾ ·

iftiR kunuiþ faþur sin
efter Gunnvid sin fader

ᚼᛅᚾ · ᚠᛅᛦ · ᛒᛅᚱᛏ · ᛘᛁᚦ · ᛁ ᚴᚢᛅᚱᛁ ·

han foR bort miþ ikuari
Han for bort med Ingvar

ᚴᚢᚦ · ᛏᚱᚢᛏᛁᚾ · ᚼᛁᛅᛚᛒᛁ · ᛅ ᚾᛏᛅ · ᚴᚱᛁᛋᛏᛁᚾᛅ ·

kuþ trutin hialbi ont ..]r[kristin[a
Gud drotten hjälpe alla kristnas ande

ᚦᚢᚱᛁᛦ · ᛏᚱᛅ ᚾᛁ · ᚱᛁ ᛋᛏᛁ

þuriR troni risti
Tore Trana ristade

30 Ingvarstenar

Omkring 30 runstenar, framför allt i Mälardalen, är resta över deltagare i detta vikingatåg som enligt sagan slutade med att de flesta deltagare och Ingvar själv föll offer för en sjukdom.

Denna sten tecknades av flera gånger. Originalet är ett träsnitt som finns i Peringskiölds Monumenta.

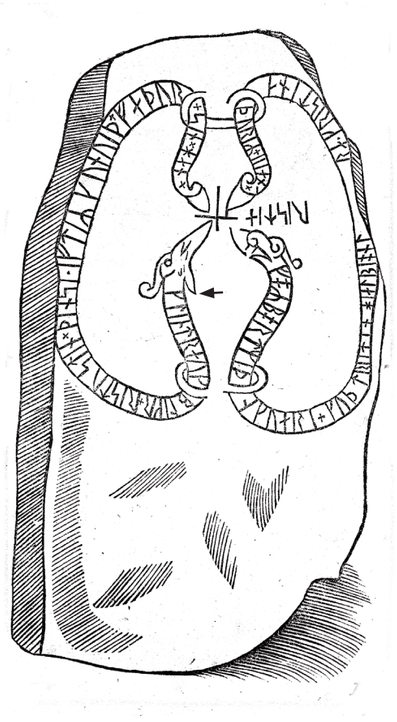

LÄNSSTYRELSEN UPPSALA LÄN
Länsstyrelsen i Uppsala 2012 www.lansstyrelsen.se/uppsala
Läs mer om runor på Riksantivarieämbetets hemsida: www.raa.se